

ICOMOS

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

CZECH NATIONAL COMMITTEE

COMITÉ NATIONAL TCHÉQUE

Stanovisko Českého národního komitétu ICOMOS k realizaci projektu *Akropole Závist – Zpřítomnění* v areálu národní kulturní památky Hradiště a keltské oppidum Závist

Na podzim 2021 byly v areálu tzv. akropole někdejšího keltského hradiště Závist zahájeny stavební práce směřující k realizaci projektu *Akropole Závist – Zpřítomnění* a sestávající ze dvou etap: vztyčení rozhledny (které se k aktuálnímu datu již uskutečnilo) a pokrytí nejdůležitějšího prostoru vrstvou ze štěrků, mlatu a barevných železobetonových desek, tvarově evokujících půdorysy archeologických objektů skrytých pod zásypem. Aktivita vzbudila nebývale intenzivní nesouhlasné reakce zástupců odborné i občanské veřejnosti: petice *SOS Závist – Nebetonujte keltskou památku* nasbírala za jediný měsíc přes 7 000 podpisů, což je v polistopadové éře unikát, pokud jde o projev zájmu o archeologické dědictví. Stanovisko Národního památkového ústavu je zdrženlivé a vychází primárně z přesvědčení, že fragmenty historických staveb dochované pod zásypem nebudou zamýšlenou výstavbou poškozeny. Reprezentanti investora a Archeologického ústavu Akademie věd ČR deklarují, že cílem záměru je jednak kultivovat plochu hradiště, jednak upozornit na někdejší existenci prehistorické architektury tvůrčí formou (slovy architektů) „odborně-snivé spekulace“.

ČNK ICOMOS k tomu připojuje následující stanovisko.

Projekt *Akropole Závist – Zpřítomnění* je v nápadném rozporu s prakticky všemi relevantními mezinárodními doktrinálními dokumenty památkové péče. *Benátská charta* (1964) zdůrazňuje význam zachování prostředí památky a (v případě archeologických památek) varuje před zásahy zkreslujícími jejich smysl. *Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy* (1992), jež je součástí českého právního řádu, klade rovněž důraz na zachování prostředí a dále na šetrnost případných stavebních úprav. *Dokument o autenticitě z Nary* (1994) a *Florentská deklarace o dědictví a krajině jako hodnotách humanity* (2014) podporují aktivní zapojení komunity a citlivou práci s asociacemi, vzpomínkami a tradicemi, jež se váží k dotčené památce. Konečně, *Evropské zásady kvality u zásahů s potenciálním dopadem na kulturní dědictví* (2020) upozorňují na nebezpečí nadměrných a „přefinancovaných“ intervencí, vedoucích k nevratným či obtížně napravitelným transformacím atributů hodnot, kvůli kterým bylo místo původně chráněno.

ČNK ICOMOS připomíná, že oppidum Závist je jedním z mála nezastavěných archeologických nalezišť v České republice, jež byla pro svůj význam zvažována ke kandidatuře na zápis do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. S tímto statkem je proto třeba nakládat v souladu s nejvyššími kritérii památkové péče. Dále je třeba vzít v potaz, že integrální součástí památky je lokalita

Šance, která je současně přírodní rezervací a společně s kopcem Hradiště tvoří areál výjimečný právě spojením archeologických stop s živou přírodou, jež si pomyslně vzala zpět území někdejší laténské metropole. Minimální zastavěnost místa logicky přispívá k této hodnotě, ať už ve prospěch zdejšího ekosystému a biodiverzity, tak z pohledu návštěvníků a jejich vnímání genia loci. To platí též pro dálkové pohledy a zasazení obou kopců do ikonických pražských panoramat.

Projekt *Akropole Závist – Zpřítomnění* zásadním způsobem ohrožuje památkové hodnoty NKP Hradiště a keltské oppidum Závist. Prostřednictvím zbytečně vysoké a rozložitě rozhledy vstupuje do ustálených vedut; prostřednictvím betonových sarkofágů jakoby přiřazuje metodu konzervace černobylského jaderného reaktoru k nástrojům české památkové péče. Nikde ve světě se na srovnatelných lokalitách nesetkáme s podobnou formou „zpřítomnění“ – což není doklad vyspělosti ani „modernosti“ diskutovaného projektu, nýbrž zásadního nepochopení fenoménu památkových hodnot a neznalosti aktuální odborné památkářské rozpravy. Skutečné „zpřítomnění“ kulturního dědictví akropole, bude-li k němu někdy v budoucnu vůle, je navrženým řešením prakticky znemožněno. Argumentaci „reverzibilitou“ intervencí, spočívajících v navezení tun kameniva a betonu, nelze brát vážně.

Český národní komitét ICOMOS vyzývá zúčastněné strany k zastavení výstavby podle projektu *Akropole Závist – Zpřítomnění* v současné podobě. Zároveň podporuje odbornou a veřejnou diskusi vedoucí k nalezení optimálního a důstojného pojetí prostoru akropole a rád se do této diskuse prostřednictvím svých expertů zapojí.

Prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá
prezident ČNK ICOMOS

V Praze 3. prosince 2021